EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

14. jaanuar 2010 *

Kohtuasjas C-226/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Verwaltungsgericht Oldenburgi (Saksamaa) 13. mai 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. mail 2008, menetluses

Stadt Papenburg

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: neljanda koja esimees J.-C. Bonichot teise koja esimehe ülesannetes, kohtunikud C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris ja L. Bay Larsen (ettekandja),

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 26. märtsi 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Stadt Papenburg, esindaja: *Rechtsanwalt* K. Füßer,

– Bundesrepublik Deutschland, esindaja: *Rechtsanwalt* W. Ewer,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: B. Eggers ja D. Recchia,

olles 9. juuli 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, lk 7; ELT eriväljaanne15/02, lk 102), muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/105/EÜ (ELT L 363, lk 368; edaspidi „elupaikade direktiiv"), artikli 2 lõiget 3, artikli 4 lõiget 2 ning artikli 6 lõikeid 3 ja 4.

2 Nimetatud taotlus esitati Stadt Papenburgi (Papenburgi linn) ja Saksamaa Liitvabariigi vahelises kohtuvaidluses seoses nõusolekuga, mille nimetatud riik plaanis anda Euroopa Ühenduste Komisjoni koostatud ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõule, milles oli nimetatud ka üks Emsi jõel nimetatud linna omavalitsusüksuse territooriumist allavoolu asuv ala.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Elupaikade direktiivi artikli 2 lõige 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva direktiivi kohaselt võetud meetmetes võetakse arvesse majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi ning piirkondlikke ja kohalikke iseärasusi.”

4 Elupaikade direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt „[l]uuakse Euroopa erikaitsealade sidus ökoloogiline võrgustik Natura 2000. See võrgustik, mis koosneb aladest, kus esinevad I lisas loetletud looduslikud elupaigatüübid ja II lisas loetletud liikide elupaigad, võimaldab säilitada või vajaduse korral taastada asjaomaste looduslike elupaigatüüpide ja liikide elupaikade soodsat kaitsestaatust nende looduslikul levialal.”

5 Elupaikade direktiivi artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Iga liikmesriik esitab III lisas (1. etapp) sätestatud kriteeriumide ja asjakohase teadusinfo alusel alade loetelu, kus märgitakse, millised kohalikke I lisas nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja II lisas nimetatud liike alal esineb. […]

Loetelu koos ala käsitleva teabega saadetakse komisjonile kolme aasta jooksul käesoleva direktiivi teatavakstegemisest. […]

2. Komisjon [koostab] kokkuleppel kõikide liikmesriikidega III lisas (2. etapp) sätestatud kriteeriumide alusel ja artikli 1 punkti c alapunktis iii nimetatud kõigi üheksa biogeograafilise piirkonna ja artikli 2 lõikes 1 nimetatud kogu territooriumi kohta liikmesriikide esitatud loeteludel põhineva ühenduse [tähtsusega] alade [loetelu eelnõu], märkides alad, kus on üks või mitu esmatähtsat looduslikku elupaigatüüpi või esmatähtsat liiki.

Liikmesriigid, kus ühe või mitme esmatähtsa loodusliku elupaigatüübi ja esmatähtsate liikide levilad moodustavad üle 5% riigi territooriumist, võivad oma territooriumil ühenduse [tähtsusega] alade valimisel kokkuleppel komisjoniga taotleda III lisas (2. etapp) nimetatud kriteeriumide paindlikumat kohaldamist.

Ühenduse [tähtsusega] aladeks valitud alade loetelu kinnitab komisjon artiklis 21 sätestatud korras, märkides alad, kus esineb üks või mitu esmatähtsat elupaigatüüpi või esmatähtsat liiki". [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna direktiivi eestikeelne tõlge on ekslik.]

6 Elupaikade direktiivi III lisa 2. etapp „Siseriiklikesse nimekirjadesse kantud alade hindamine ühenduse tähtsuse seisukohast" on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kõik alad, mis liikmesriigid on 1. etapis määratlenud aladeks, kus on esmatähtsad looduslikud elupaigatüübid ja/või liigid, loetakse ühenduse tähtsusega aladeks.

2. Muude liikmesriikide nimekirjadesse kantud alade hindamisel ühenduse tähtsuse seisukohast, st nende panust I lisa loodusliku elupaiga või II lisa liigi soodsa kaitsestaatuse säilitamisse või taastamisse ja/või Natura 2000 võrgustiku sidususse, võetakse arvesse järgmisi kriteeriume:

a) ala suhteline tähtsus siseriiklikul tasandil;

b) ala geograafiline asend seoses II lisas nimetatud rändeteedega ja kas ala kuulub mõlemalt poolt üht või mitut ühenduse piiri ületavasse ühtsesse ökosüsteemi;

c) ala üldpindala;

d) I lisa looduslike elupaigatüüpide ja II lisa liikide arv alal;

e) ala üldine ökoloogiline väärtus kõnealustele biogeograafilistele piirkondadele ja/või tervele artiklis 2 nimetatud territooriumile, seoses selle tunnuste või kordumatute aspektidega ning viisiga, kuidas need on omavahel seotud."

7 Elupaikade direktiivi artikli 6 lõiked 2–4 näevad ette:

„2. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et vältida erikaitsealadel looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on määratud, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada käesoleva direktiivi eesmärkide täitmist.

3. Iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Pädevad siseriiklikud asutused annavad kavale või projektile kava või projekti tagajärgede hindamise järelduste alusel ning lõike 4 sätete kohaselt nõusoleku alles pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju, ja teevad seda vajaduse korral pärast avaliku arvamuse saamist.

4. Kui hoolimata negatiivsest hinnangust kava või projekti tagajärgedele ala suhtes ja alternatiivsete lahenduste puudumisel tuleb kava või projekt üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsetel või majanduslikel põhjustel siiski ellu viia, peab liikmesriik võtma kõik vajalikud asendusmeetmed, et tagada Natura 2000 võrgustiku üldise sidususe kaitse. Liikmesriik teatab komisjonile vastuvõetud asendusmeetmetest.

Kui asjaomasel alal esineb esmatähtsaid looduslikke elupaigatüüpe ja/või esmatähtsaid liike, võib kaaluda ainult neid seisukohti, mis on seotud rahva tervise või avaliku julgeolekuga, esmatähtsate soodsate tagajärgedega keskkonnale või komisjoni arvamuse kohaselt muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvate põhjustega.”

Siseriiklik õigus

8 Grundgesetzi (põhiseadus) artikli 28 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Kohalikele omavalitsustele tuleb tagada õigus reguleerida seaduste piires omal vastutusel kõiki kohaliku elu küsimusi. Ka kohalike omavalitsusüksuste ühendustel on neile seadusega määratud ülesannete raames vastavalt seadustele õigus haldusautonoomiale. Tagatav haldusautonoomia laieneb finantsautonoomia põhielementidele; kõnealused põhielemendid hõlmavad kohalike omavalitsuste õigust majanduslikul suutlikkusel põhinevatele maksutuludele ning õigust kehtestada nende allikate maksumäärad."

9 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõlgendab seda sätet nii, et kohalikele omavalitsustele põhiseadusega tagatud haldusautonoomia annab neile õiguse, et nende huvidega arvestataks siis, kui kohalike omavalitsusüksuste piire ületavad meetmed kahjustavad omavalitsusüksuste arengut või omavalitsuse kehtestatud piisavalt konkreetset ja kindlaksmääratud planeeringut. See kehtib ka väljaspool omavalitsusüksuse territooriumi võetavate meetmete kohta, kui omavalitsusüksus oleks märkimisväärselt ja otseselt puudutatud.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Stadt Papenburg on Emsi jõe ääres asuv Alam-Saksi (Saksamaa) sadamalinn, kus asub ka laevatehas.

11 Võimaldamaks laevade – süvisega kuni 7,3 m – liikumist laevatehase ja Põhjamere vahel tuleb Emsis teha „vajalikke süvendamisi". Wasser- und Schifffahrtsdirektion

Nordwesti (loodepiirkonna veeteede ja laevanduse direktoraat) 31. mai 1994. aasta otsusega anti Stadt Papenburgile, Landkreis Emslandile (Emslandi maakond) ja Wasser- und Schifffahrtsamt Emdenile (Emdeni veeteede ja laevanduse amet) luba teha vajadusel jõe süvendamise töid. Nimetatud otsus on lõplik ja Saksa õiguse kohaselt tähendab see, et kavandatavad „vajalikud süvendamised" on lubatud.

12 17. veebruaril 2006 teatas Saksamaa komisjonile Stadt Papenburgi omavalitsusüksuse territooriumist allavoolu asuvatest aladest nimedega „Unterems und Außenems" (Emsi jõe alamjooks ja suue) kui võimalikest ühenduse tähtsusega aladest elupaikade direktiivi tähenduses.

13 Komisjon kandis need Emsi alad ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõusse. Ta palus Saksamaa Liitvabariigilt selle kohta elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimese lõigu kohaselt nõusolekut.

14 Stadt Papenburg esitas 20. veebruaril 2008 Verwaltungsgericht Oldenburgile (Oldenburgi halduskohus) kaebuse ja palus, et Saksamaa Liitvabariigil keelataks vastava nõusoleku andmine. Ta väitis, et nimetatud liikmesriigi nõusolek rikuks talle Saksa põhiseadusega antud haldusautonoomiat.

15 Stadt Papenburgi sõnul sõltuvad nii tema planeeringud ja investeeringud kui ka tema majanduslik areng laevatehasega sadamalinnana sellest, et ta pakub suurtele merelaevadele Emsi jõel laevatamise võimalust. Ta kardab, et kui Unter- und Außenems lisatakse ühenduse tähtsusega alade loetellu, tuleb vajalike süvendamiste tegemiseks tulevikus igal üksikjuhul läbi viia elupaikade direktiivi artikli 6 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud hindamine.

16 Saksamaa Liitvabariik palub jätta kaebus rahuldamata. Ta on seisukohal, et ühenduse õigusega läheb vastuollu see, kui asjaomase nõusoleku andmise otsustamisel arvestatakse Stadt Papenburgi väljendatud huve. Tema arvates on liikmesriigil elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimese lõigu kohaselt õigus teha oma vastav otsus vaid keskkonnakriteeriumide alusel.

17 Verwaltungsgericht Oldenburg andis Stadt Papenburgi kaitseks 31. märtsil 2008 ajutiste meetmete kohaldamise määruse, mis on jõustunud, ja keelas Saksamaa Liitvabariigil kuni kaebuse suhtes otsuse tegemiseni oma nõusolekut anda.

18 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Oldenburg menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [elupaikade direktiivi] artikli 4 lõike 2 esimene lõik võimaldab liikmesriigil komisjoni koostatud ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõu kohta ühe või mitme ala osas nõusoleku andmata jätmiseks tugineda muudele kui keskkonnakaitsealastele põhjustele?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas nende põhjuste hulka kuuluvad ka omavalitsusüksuste ja omavalitsusüksuste ühenduste huvid, eelkõige nende planeeringud, kavatsetavad planeeringud ja nende alade edasise arenguga seotud muud huvid?

3. Kui vastused esimesele ja teisele küsimusele on jaatavad, siis kas [elupaikade direktiivi] põhjendusest 3 või artikli 2 lõikest 3 või ühenduse õiguse muudest sätetest tuleneb koguni, et liikmesriigid ja komisjon peavad arvestama sedalaadi

põhjustega selle nõusoleku andmisel ja ühenduse tähtsusega alade loetelu koostamisel?

4. Kui vastus kolmandale küsimusele on jaatav, siis kas ühenduse õiguse seisukohast lähtudes võib omavalitsusüksus, kellele kuuluv teatav ala võetakse loetellu, pärast loetelu lõplikku kinnitamist pöörduda kohtusse selle alusel, et loetelu on ühenduse õigusega vastuolus, kuna omavalitsusüksuse huvidega ei arvestatud või ei tehtud seda piisavalt?

5. Kas jõgede lehtersuuetes pidevalt tehtavate laevateede hooldustööde suhtes, mille teostamiseks anti siseriikliku õiguse alusel lõpliku otsusega luba enne [elupaikade direktiivi] ülevõtmise tähtaega, tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine direktiivi artikli 6 lõike 3 või lõike 4 kohaselt juhul, kui neid töid pärast asjaomase ala lisamist ühenduse tähtsusega alade loetellu jätkatakse?"

Suulise menetluse uuendamise taotlus

19 Stadt Papenburg palus Euroopa Kohtu kantseleisse 17. septembril 2009 esitatud dokumendis Euroopa Kohtul teha vastavalt kodukorra artiklile 61 määrus suulise menetluse uuendamiseks.

20 Stadt Papenburg märgib oma taotluse põhjenduseks, et kohtujurist sõnastas viiendale eelotsuse küsimusele pakutava vastuse niisuguste faktiliste asjaolude kirjelduse põhjal, mis võivad Euroopa Kohut eksitada. Stadt Papenburg rõhutab eelkõige, et vastupidi sellele, mida andis mõista kohtujurist, ei ole Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwesti 31. mai 1994. aasta planeeringu vastuvõtmise otsus, millega anti Stadt Papenburgile, Landkreis Emslandile ja Wasser- und Schifffahrtsamt Emdenile luba

teha vajadusel Emsi jõe süvendustöid, esimene seda laadi otsus Emsi jõe laevatatavuse kohta. Peale selle ei tohi Emsi käsitada niisuguse jõena, mis loodusliku sügavuse poolest sobib sellistele laevadele, mille süvis on 6,3 m. See olukord on varem lubatud süvendamiste tulemus. Lõpuks vaidlustab Stadt Papenburg ka need kohtujuristi argumendid, mille ta esitas esimesele küsimusele antud vastuse põhjenduseks.

21 Selles osas tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib omal algatusel, kohtujuristi ettepanekul või poolte taotlusel kodukorra artikli 61 kohaselt määrusega suulise menetluse uuendada, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaielnud (vt eelkõige 26. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas C-284/06: Burda, EKL 2008, lk I-4571, punkt 37, ja 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-42/07: Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, EKL 2009, lk I-7633, punkt 31).

22 Käesoleval juhul ilmneb, et Stadt Papenburg soovib oma väidetega sisuliselt teada anda esiteks, et mõned faktilised asjaolud, millel põhineb kohtujuristi analüüs, on ebatäpsed, ja teiseks, et kohtujuristi seisukoht elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimese lõigu tõlgendamises osas on väär.

23 Seoses esimese punktiga tuleb meenutada, et EÜ artikli 234 alusel, mis põhineb liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel jaotusel, on Euroopa Kohus pädev otsustama üksnes ühenduse õigusnormide tõlgenduse või kehtivuse üle, lähtudes talle siseriikliku kohtu poolt esitatud faktilistest asjaoludest (vt eelkõige 16. märtsi 1978. aasta otsus kohtuasjas 104/77: Oehlschläger, EKL 1978, lk 791, punkt 4, ja 16. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-435/97: WWF jt, EKL 1999, lk I-5613, punkt 31), mis koos eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt välja toodud õiguslike asjaoludega peavad Euroopa Kohtul võimaldama anda talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse (vt selle kohta eelkõige 11. september 2008. aasta otsus kohtuasjas C-11/07: Eckelkamp jt, EKL 2008, lk I-6845, punkt 28).

24 Tuleb tõdeda, et eelotsusetaotlus sisaldab kõiki faktilisi asjaolusid, et võimaldada Euroopa Kohtul anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele, ning eelkõige esimesele küsimusele.

25 Mis puutub teise punkti, siis piisab sellest, kui märkida, et Stadt Papenburgi taotlus ei sisalda ühtegi asjaolu, millest ilmneks vajadus suulise menetluse uuendamiseks.

26 Olles kohtujuristi ära kuulanud, otsustab Euroopa Kohus seega, et puudub vajadus suulise menetluse uuendamiseks.

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

27 Tuleb meenutada, et elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimene lõik näeb ette, et komisjon koostab kokkuleppel kõikide liikmesriikidega selle III lisas (2. etapp) sätestatud kriteeriumide alusel artikli 1 punkti c alapunktis iii nimetatud biogeograafiliste piirkondade kohta liikmesriikide esitatud loeteludel põhineva ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõu.

28 Elupaikade direktiivi III lisa, mis käsitleb ühenduse tähtsusega aladeks sobivate alade valiku ning nende erikaitsealadeks määramise kriteeriume, loetleb nimetatud lisa 2. etapi all siseriiklikesse nimekirjadesse kantud alade hindamise kriteeriumid ühenduse tähtsuse seisukohast.

29 Hindamiskriteeriumid on aga määratletud vastavalt elupaikade direktiivi I ja II lisas loetletud looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse eesmärgile ning samuti vastavalt Natura 2000 – ehk elupaikade direktiivi artikli 3 lõikes 1 ette nähtud Euroopa erikaitsealade võrgustiku – sidususe eesmärgile.

30 Sellest tuleneb, et elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimene lõik iseenesest ei näe ette, et komisjoni peaks liikmesriikidega kokkuleppel ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõu koostades võtma arvesse muid nõudeid kui need, mis seonduvad looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsega või Natura 2000 võrgustiku loomisega.

31 Kui elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimeses lõigus reguleeritud liigitamise menetluse etapis oleks liikmesriikidel lubatud jätta nõusolek andmata muudel kui keskkonnakaitsealastel põhjustel, siis ohustaks see elupaikade direktiivi artikli 3 lõikes 1 viidatud eesmärgi – luua Natura 2000 võrgustik, mis koosneb aladest, kus esinevad selle direktiivi I lisas loetletud looduslikud elupaigatüübid ja II lisas loetletud liikide elupaigad, ning mis peab võimaldama säilitada või vajaduse korral taastada asjaomaste looduslike elupaigatüüpide ja liikide elupaikade soodsat kaitsestaatust nende looduslikul levialal – saavutamist.

32 Nii oleks see eriti juhul, kui liikmesriikidel oleks õigus jätta nõusolek andmata majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste ning piirkondlike ja kohalike iseärasuste tõttu, millele viitab elupaikade direktiivi artikli 2 lõige 3 ning mis – nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 38 märgib – ei kujuta endast ka iseseisvat erandit selle direktiiviga loodud üldisest kaitsesüsteemist.

33 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et see ei võimalda liikmesriigil komisjoni koostatud

ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõusse ühe või mitme ala lisamise osas nõusoleku andmata jätmiseks tugineda muudele kui keskkonnakaitsealastele põhjustele.

Teine kuni neljas küsimus

34 Esimesele küsimusele antud vastust arvesse võttes ei ole teisele, kolmandale ja neljandale küsimusele vaja vastata.

Viies küsimus

35 Viienda küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas põhikohtuasjas käsitletavad jõgede lehtersuuetes pidevalt tehtavate laevateede hooldustööde suhtes, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega ja mille teostamiseks anti siseriikliku õiguse alusel luba enne elupaikade direktiivi ülevõtmise tähtaega, tuleb juhul, kui need võivad avaldada sellele alale olulist mõju, läbi viia keskkonnamõju hindamine elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 või lõike 4 kohaselt siis, kui neid töid jätkatakse pärast asjaomase ala lisamist ühenduse tähtsusega alade loetellu vastavalt nimetatud direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmandale lõigule.

36 Elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 esimese lause kohaselt ei või kavale või projektile, mis tõenäoliselt avaldab asjaomasele alale olulist mõju, anda luba enne, kui on hinnatud selle keskkonnamõju (7. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-127/02: Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, EKL I-7405, punkt 22).

37 Seega tuleb kõigepealt uurida, kas põhikohtuasjas käsitletavad süvendustööd on hõlmatud elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 esimeses lauses toodud mõistega „kava" või „projekt".

38 Sellega seoses on oluline meenutada, et kui Euroopa Kohus oli tõdenud, et elupaikade direktiiv ei määratle mõisteid „kava" ja „projekt", siis märkis ta, et nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248) artikli 1 lõike 2 teises taandes toodud mõiste „projekt" sobib mõiste „kava" või „projekt" avamiseks elupaikade direktiivi tähenduses (eespool viidatud kohtuotsus Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, punktid 23, 24 ja 26).

39 Niisugune tegevus nagu laevateede süvendustööd võib olla hõlmatud mõistega „projekt" direktiivi 85/337 artikli 1 lõike 2 teise taande tähenduses, mis viitab „muu[le] sekkumi[sele] looduskeskkonda ja maastikku, kaasa arvatud maavarade kaevandami[sele]".

40 Seega võib seda tegevust käsitada hõlmatuna elupaikade direktiivi artikli 6 lõikes 3 toodud mõistega „projekt".

41 Asjaolu, et nimetatud tegevuse jaoks oli antud siseriikliku õiguse alusel luba enne elupaikade direktiivi ülevõtmise tähtaega, ei ole iseenesest takistuseks, et seda võiks iga laevateede süvendamise korral käsitada kui eraldi projekti elupaikade direktiivi tähenduses.

42 Kui see oleks teisiti, jääks laevateede süvendustööde suhtes, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega, juhul kui need võivad avaldada sellele alale olulist mõju, *a priori*

alati läbi viimata eelnev keskkonnamõju hindamine elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 tähenduses ja selle artikli lõikes 4 ette nähtud menetlus.

43 Samuti oleks ohustatud elupaikade direktiiviga taotletav looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse eesmärk.

44 Vastupidi Stadt Papenburgi ja komisjoni kinnitustele ei ole õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitsel rajanevate põhjustega vastuolus see, kui põhikohtuasjas käsitletavate laevateede süvendustööde puhul oleks isegi vaatamata sellele, et siseriikliku õiguse alusel on nendeks alaline luba antud, elupaikade direktiivi artikli 6 lõigetes 3 ja 4 ette nähtud menetlus kohustuslik.

45 Mis puutub õiguskindluse põhimõttesse, siis see nõuab eriti, et üksikisikutele soovimatuid tagajärgi kaasa toov regulatsioon peab olema selge ja täpne ning selle kohaldamine tema subjektidele ettenähtav (7. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-17/03: VEMW jt, EKL 2005, lk I-4983, punkt 80). Nii on see elupaikade direktiivi puhul põhikohtuasja olukorras.

46 Mis puutub õiguspärase ootuse kaitse põhimõttesse, siis on oluline märkida, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et varasema õigusnormi kehtivusajal tekkinud olukorra tulevikus tekkivate tagajärgede suhtes kohaldatakse kohe uut õigusnormi ja et õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte kohaldamisala ei saa laiendada selleni, et see hakkab üldiselt takistama uue õigusnormi kohaldamist varasema õigusnormi kehtivusajal tekkinud olukorra tulevastele tagajärgedele (vt eelkõige 29. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-162/00: Pokrzeptowicz-Meyer, EKL 2002, lk I-1049, punktid 50 ja 55)

47 Lõpuks tuleb eelkõige põhikohtuasjas käsitletavate hooldustööde teostamise korduvust, laadi ja tingimusi arvestades märkida, et kui neid võib vaadelda üheainsa tegevusena – eriti juhul, kui nende eesmärk on laevatee teatava sügavuse säilitamine regulaarsete ja vajalike süvendamistega –, siis võib neid hooldustöid käsitada ühe ja sama projektina elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 tähenduses.

48 Niisugusel juhul ei saa projekti suhtes, millele anti luba enne elupaikade direktiivi ülevõtmise tähtaega, kehtida selles direktiivis sätestatud kohustused seoses asjaomase projekti keskkonnamõju eelneva hindamise menetlusega (23. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-209/04: komisjon *vs.* Austria, EKL 2006, lk I-2755, punktid 53–62).

49 Kuna asjaomane ala on vastavalt elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmandale lõigule kantud komisjoni poolt kinnitatud ühenduse tähtsusega aladeks valitud alade loetellu, siis kohaldub selle projekti täitmise suhtes nimetatud direktiivi artikli 6 lõige 2, mis võimaldab täita keskkonna kvaliteedi säilitamise ja kaitse – sealhulgas looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse – peamist eesmärki ning kehtestab üldise kaitsekohustuse, mis hõlmab sellise halvenemise ja häirimise vältimist, millel võib olla direktiivi eesmärkide saavutamisele oluline mõju (vt eespool viidatud kohtuotsus Waddenvereniging ja Vogelbeschermingsvereniging, punktid 37 ja 38, ning 13. jaanuari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-117/03: Dragaggi jt, EKL 2005, lk I-167, punkt 25). Enne kui komisjon nimetatud loetelu kinnitab, ei tohiks sellel alal – juhul kui see ala on juba kantud komisjonile saadetud siseriiklikku loetellu, et lisada see ühenduse loetellu – elupaikade direktiivi artikli 4 lõike 1 kohaselt läbi viia niisuguseid tegevusi, mis võiksid oluliselt kahjustada selle ala keskkonna omadusi (14. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-244/05: Bund Naturschutz in Bayern jt, EKL 2006, lk I-8445, punktid 44 ja 47).

50 Eeltoodust lähtudes tuleb viiendale küsimusele vastata, et elupaikade direktiivi artikli 6 lõikeid 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et jõgede lehtersuuetes pidevalt tehtavate laevateede hooldustööde suhtes, mis ei ole seotud ala kaitsekorraldusega ja mille teostamiseks anti

siseriikliku õiguse alusel luba enne elupaikade direktiivi ülevõtmise tähtaega, tuleb juhul, kui need võivad avaldada sellele alale olulist mõju, läbi viia keskkonnamõju hindamine nimetatud sätete kohaselt siis, kui neid töid jätkatakse pärast asjaomase ala lisamist ühenduse tähtsusega alade loetellu vastavalt nimetatud direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmandale lõigule.

51 Kui eelkõige nimetatud tööde teostamise korduvust, laadi ja tingimusi arvestades saab neid vaadelda üheainsa tegevusena – eriti juhul, kui nende eesmärk on laevatee teatava sügavuse säilitamine regulaarsete ja vajalike süvendamistega –, siis võib neid hooldustöid käsitada ühe ja sama projektina elupaikade direktiivi artikli 6 lõike 3 tähenduses.

Kohtukulud

52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/105/EÜ, artikli 4 lõike 2 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et see ei võimalda liikmesriigil Euroopa Komisjoni koostatud ühenduse tähtsusega alade loetelu eelnõusse ühe või mitme ala

lisamise osas nõusoleku andmata jätmiseks tugineda muudele kui keskkonnakaitsealastele põhjustele.

2. Direktiivi 92/43, muudetud direktiiviga 2006/105, artikli 6 lõikeid 3 ja 4 tuleb tõlgendada nii, et jõgede lehtersuuetes pidevalt tehtavate laevateede hooldustööde suhtes, mis ei ole seotud ala kaitsekorraldusega ja mille teostamiseks anti siseriikliku õiguse alusel luba enne direktiivi 92/43, muudetud direktiiviga 2006/105, ülevõtmise tähtaega, tuleb juhul, kui need võivad avaldada sellele alale olulist mõju, läbi viia keskkonnamõju hindamine nimetatud sätete kohaselt siis, kui neid töid jätkatakse pärast asjaomase ala lisamist ühenduse tähtsusega alade loetellu vastavalt nimetatud direktiivi artikli 4 lõike 2 kolmandale lõigule.

Kui eelkõige nimetatud tööde teostamise korduvust, laadi ja tingimusi arvestades saab neid vaadelda üheainsa tegevusena – eriti juhul, kui nende eesmärk on laevatee teatava sügavuse säilitamine regulaarsete ja vajalike süvendamistega –, siis võib neid hooldustöid käsitada ühe ja sama projektina elupaikade direktiivi 92/43, muudetud direktiiviga 2006/105, artikli 6 lõike 3 tähenduses.

Allkirjad